

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A végrehajtási eljárás felfüggesztése különös tekintettel a méltányolható körülményekre

Szerző:

dr. Siménfalvi-Székely Éva

Miskolc, 2026. február 26.

I. Bevezetés

A bírósági végrehajtás olyan önálló, törvényileg szabályozott eljárás, amelyben állami, vagy meghatározott szempontból azzal azonosnak minősülő szerv, elsősorban vagyoni kényszer alkalmazása révén juttatja érvényre az állam által, a konkrét egyedi ügyben fennállónak elismert és kikényszeríthető alanyi jogot, vagy előzetesen biztosítja a konkrét egyedi ügyben történő elismerés vagy a kikényszeríthetőség előtt védelemben részesített alanyi jog későbbi érvényre juttatását.¹ A fogalom-meghatározás kiegészítendő még egy fontos elemmel, miszerint a végrehajtási eljárás nemperes eljárás.²

A végrehajtási eljárás hatékony érvényesülése egyben alkotmányos követelmény is. Magyarország Alaptörvényében kinyilatkoztatott jogállamiság követelményéből levezethető a jogbiztonság³ követelménye is, ami feltételezi, hogy az állampolgárok bízhatnak a bíróságok döntéseinek érvényre juttatásában, és állam általi kikényszerítésében. Szintén az alaptörvényben deklarált követelmény, hogy a jogszabályok kikényszerítésének joga és kötelessége az államra hárul.⁴ Ha a végrehajtói kényszer gyenge, az a bírósági határozatok figyelmen kívül hagyásához, és ezáltal jogbizonytalansághoz vezethet, ami jogállamiság sérelmét eredményezi. A bírósági végrehajtás tehát a jogbiztonság egyik alapköve.

A polgári peres és nemperes eljárások különböző eljárási cselekmények láncolatai. Felmerülhetnek olyan körülmények, bekövetkezhetnek olyan események, amikor az eljárási cselekmények folytathatatlanok, avagy folytatásuk egyszerűen céltalan.⁵

Amennyiben az eljárás zavartalan menetét befolyásoló eljárási akadályok tartósan fennállnak és a végrehajtási eljáráson kívüli körülmények módosultak oly módon, hogy azok elhárítására vagy

1 Gyekiczky Tamás (szerk): A bírósági végrehajtás magyarázata. Complex, Budapest, 2009. 1. o.

2 Udvary Sándor: A bírósági végrehajtási eljárás. In: Wopera Zsuzsa (szerk): Polgári eljárásjog II. Budapest, HVG-Orac, 2013. 218. o.

3 Magyarország Alaptörvénye B/cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

4 Magyarország Alaptörvénye C/cikk (3) Az Alaptörvény és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazására az állam jogosult.

5 Gyekiczky Tamás (szerk): i.m. 6. o.

megszűnésére hosszabb időre van szükség, szünetelésnek van helye. Viszont, ha a külső körülmények hatása közvetlenebb, kezelésük az eljárás szereplőinek magatartásától függ, avagy az eljárás jogi alapja megkérdőjeleződik, a végrehajtási eljárás felfüggesztésnek van helye.

A hatékony jogérvényesítés, a jogbiztonság elve megköveteli, hogy a végrehajtási eljárások felfüggesztésére csak kivételesen indokolt esetben kerüljön sor. A felfüggesztés intézménye a végrehajtási eljárást ugyan megakasztja, de az azt megelőzően fogatosított intézkedések, eljárási cselekmények hatályát nem érinti. A döntés elsődleges célja, hogy a felfüggesztés hatálya alatt az eljáró bírósági végrehajtó további végrehajtási cselekményt ne fogatosítson. A felfüggesztéssel az adós haladékot kap tartozása rendezésére, kötelezettsége teljesítésére. Fontos kiemelni, hogy a lefoglalt vagyontárgyak nem mentesülnek a foglalás hatálya alól, a lefoglalt vagyontárgyak feletti rendelkezési jog szünetel.

A végrehajtás felfüggesztése a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényben (a továbbiakban: Vht.) szabályozott jogintézmény, amelynek a lényege, hogy a végrehajtási eljárás egészben, vagy az adós egyes vagyontárgyai tekintetében, illetve egyes végrehajtási cselekmények vonatkozásában a felfüggesztés időtartama alatt megszakad. A felfüggesztés tartama alatt a végrehajtó további végrehajtási cselekményt nem fogatosíthat, további végrehajtási cselekményeknek nincs helye, a végrehajtás abban a helyzetben marad, amelyben a felfüggesztés pillanatában éppen volt.

A Vht-hoz fűzött miniszteri indokolás szerint a felfüggesztésre akkor kerül sor, amennyiben a külső körülmények hatása az eljárásra közvetlen, az okok és körülmények kezelése az eljárás szereplőinek magatartásától függ, avagy az eljárás jogi alapjai, ezzel a legitimitása kérdőjeleződik meg. A felfüggesztés olyan eljárási cselekmény, amit valaki, valamely, a törvényben, jogszabályban meghatározott szerv, szervezet elrendel. A felfüggesztéshez döntés szükséges, a felfüggesztés a döntés következtében szakítja meg az eljárást. Akkor is dönteni kell az eljárás felfüggesztéséről, ha egy külső objektív körülmény miatt kell az eljárást megszakítani, mivel a jogi szabályozás a döntésen keresztül teremti meg a külső körülmény eljárási relevanciáját.

A végrehajtás felfüggesztésére a Vht. -ban a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényben⁶ foglalt eseteknél szélesebb körben van lehetőség. A Vht. rendelkezései mellett azonban a végrehajtást fel lehet függeszteni a Pp. alapján is abban az esetben, ha a perorvoslatok lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság rendeli el a végrehajtás felfüggesztését. A Vht. 49. § (2) bekezdése ezekre a döntésekre utal vissza. A Vht. 48. §-a a végrehajtás felfüggesztésének több esetéről rendelkezik. A végrehajtást fel kell függeszteni a végrehajtást kérő kérelmére, fel lehet függeszteni az adós kérelmére, illetve több speciális esetet is szabályoz a törvény, mely alapján a végrehajtás felfüggeszthető, vagy a bíróság felfüggeszti.

A végrehajtás felfüggesztése bírói határozattal történik, mely határozat meghozatala alapvetően a végrehajtást foganatosító bíróság jogkörébe tartozik, azonban vannak esetek, amikor a végrehajtást elrendelő bíróság dönt az ezirányú kérelemről. A felfüggesztésre irányuló kérelemről a bíróságnak a kérelem beérkezésétől számított 15 napon belül kell határoznia. A felfüggesztés hatálya a felfüggesztést elrendelő határozat meghozatalának időpontjában áll be.

II. A végrehajtás felfüggesztése a végrehajtást kérő kérelmére

A hatályos Vht. egyik alapelve a hitelező-védelem, melynek célja, hogy fokozza a végrehajtási eljárás hatékonyságát, eredményességét, és elősegítse, hogy az eljárás ésszerű határidőn belül befejeződjön. A végrehajtási eljárás hatékonyságát, eredményességét segítő rendelkezések közé tartozik a végrehajtást kérő rendelkezési jogát biztosító valamennyi jogintézmény, aminek köszönhetően a hitelező valóban az ügy ura.⁷ Azzal, hogy a végrehajtást kérő az „ügy ura”, maga döntheti el, hogy mikor, milyen keretek között, mely adósi vagyontárgyra kívánja folytatni a végrehajtást. A végrehajtást kérő rendelkezési jogát biztosító jogintézmény tehát a végrehajtási eljárás megszüntetésének és megakasztásnak a lehetősége is, így szabadon dönthet a fizetési kedvezmény vagy haladék biztosításáról is.

⁶ A továbbiakban: Pp. Figyelemmel arra, hogy a 2016. évi Pp. szabályait a 2018. január 1. napján vagy azt követően elrendelt végrehajtási eljárásokban kell alkalmazni, a végrehajtási eljárásokban az 1952. évi Pp.-t és a 2016. évi Pp.-t még sokáig párhuzamosan fogjuk alkalmazni. Erre tekintettel jelen dolgozatomban a perrendtartásra való hivatkozás esetén mind a régi Pp. (1952. évi Pp.), mind az új Pp. (Pp.) jogszabályhelyeit fel fogom tüntetni.

⁷ Kormos Erzsébet: Alapelvek a bírósági végrehajtási eljárásban. Phd értekezés, Miskolc 2002. 71. o.

A végrehajtást kérő rendelkezési jogából ered a bíróság azon kötelezettsége, hogy a végrehajtást foganatosító bíróság köteles a végrehajtást felfüggeszteni, ha ezt kívánta a végrehajtást kérő, és a felfüggesztés másnak a jogát nem sérti.⁸ A Vht. hivatkozott szakasza tehát a bíróság számára nem enged mérlegelést, az eljárást kötelező felfüggeszteni, a végrehajtást kérő erre irányuló kifejezett kérelme esetén.

Előfordulhat, hogy a végrehajtást kérő nem az adós kedvezőbb helyzetbe juttatása érdekében kéri az eljárás felfüggesztését, hanem azért, mert a végrehajtható okirat ellen jogorvoslattel éltek, illetve az adós végrehajtás megszüntetési, illetve korlátozási pert indított, és a végrehajtást kérő így akarja a visszvégrehajtás során tőle behajtandó járulékok növekedését elkerülni.⁹

Gyakran előfordul azonban az az eset, hogy az adóssal szemben több végrehajtás van folyamatban. A végrehajtás felfüggesztése ilyen esetekben a több végrehajtási eljárással is érintett ingatlanokkal összefüggésben folyamatban lévő árverési eljárásokban okozhat problémát, hiszen a végrehajtás felfüggesztése a többi végrehajtást kérő jogos érdekét sértheti. Ebben az esetben a bírói gyakorlat az, hogy a felfüggesztés iránti kérelmet előterjesztő végrehajtást kérő kérelmét meg kell küldeni a többi végrehajtást kérőnek nyilatkozattétel céljából, és csak hozzájárulásuk esetén kerülhet sor felfüggesztésre.

III. A végrehajtás felfüggesztése a zálogjogosult bekapcsolódási kérelmére tekintettel

A Ptk. 5:86. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a zálogjoga alapján a zálogjogosult a követelésének biztosítására szolgáló vagyontárgyból más követeléseket megelőző sorrendben kielégítést kereshet, ha a biztosított követelés kötelezettje nem teljesít. A zálogjog funkcionálisan vagyoni kötelezettség biztosítására szolgál.¹⁰

⁸ Vht. 48. § (1) bek.

⁹ Osztovits András (szerk.): A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény nagykommentárja. Opten Kiadó, Bp. 2015. Vht. 48. § (1) bekezdésének indokolása

¹⁰ Kapa Máttyás: Ha az adós nem fizet... A hitelezőt segítő jogi eszközök a pénzkövetelés érvényesítésére irányuló eljárásokban. HVG-ORAC, Budapest, 2012. 43. o.

A bírósági végrehajtásnak, mint polgári nemperes eljárásnak a jogirodalom két szakaszát, a végrehajtás elrendelését és foganatosítását különbözteti meg. Egyes nézetek szerint azonban e két szakaszhoz képest egy azokhoz nem köthető harmadik egység, a végrehajtás lezárásának fázisa is önállóan elkülönül. Az eljárási szakaszok számától függetlenül megfigyelhető, hogy a jogalkotó a zálogjogosult vonatkozásában az általános rendelkezésekhez képest egyedi szabályokat is előír, külön jogokat biztosít, továbbá kizárólag rá vonatkozó, zálogjoggal biztosított igényérvényesítési jogintézményeket teremt, ezáltal kiemelve a zálogjogosult sajátos helyzetét, és megteremtve annak garanciáit.¹¹

Ha a zálogjogosult ingó vagy ingatlan vagyontárgy vonatkozásában zálogjogi bekapcsolódás iránti kérelmet terjesztett elő, a kérelem beérkezését követő három munkanapon belül a bíróság a végrehajtást felfüggeszti.¹²

A végrehajtásnak a zálogjogosulti bekapcsolódás miatti, Vht. 48. § (2) bekezdése alapján történő felfüggesztésével kapcsolatosan meg kell jegyezni, hogy annak terjedelme értelemszerűen szűkebb, mint a végrehajtás Vht. 48. § (1) és (3) bekezdése szerinti (a végrehajtást kérő, illetve az adós kérelmére történő) intézkedés. A Vht. 48. § (2) bekezdése alapján a végrehajtás csupán az adott zálogtárgy vonatkozásában kerül felfüggesztésre azért, hogy a zálogjogosulti kérelem elbírálásáig azzal kapcsolatban végrehajtási cselekményt ne foganatosítsanak, megíúsítva ezzel a zálogjogosultat megillető kielégítést.

A hivatkozott bekezdés alapján a végrehajtást foganatosító bíróság köteles a végrehajtást felfüggeszteni, ha a zálogjogosult a rendelkezésére álló határidőn belül kérte kielégítési joga megnyíltának a megállapítását, illetve a végrehajtási eljárásba való bekapcsolódásának engedélyezést.

A végrehajtást kérő és az adós a zálogjogosulti követelést jogalapjában vagyösszepszerúségében vitathatják, vizsgálni szükséges azt, hogy a vitatás miként is lehet eredményes. A Vht. 114/A. § (5)

¹¹ Gyekiczky Tamás (szerk.): i.m. 159. o.

¹² Vht.48. § (2) bek.

bekezdése szerint, ha az adós vagy bármelyik végrehajtást kérő a jogalapot vagy az összecszerűséget vitatja, és állítását valószínűsítette, a kérelem elutasításáról kell, hogy rendelkezzen a bíróság.

A Kúria BH2015. 72. számon közzétett döntésében kimondta, hogy a zálogjogosultnak a bekapcsolódás engedélyezése iránti per megindításával nem kell bevárnia a végrehajtási nemperes eljárásban a bekapcsolódás iránti kérelmét elutasító végzés jogerőre emelkedését. Ha a keresetlevelet az említett elutasító végzés kézhezvételétől számított 8 napon belül benyújtja, megőrzi a Vht. 48. § (2) bekezdése szerinti felfüggesztésének joghatását.

A perindításra sem a Vht., sem a Pp. nem ír elő határidőt, azonban a 8 munkanapon belül történő perindításhoz az a joghatás társul, hogy a végrehajtás a továbbiakban is felfüggesztés alatt áll, tehát a jogvita elbírálásának időtartama alatt sem lehet a zálogtárgyat értékesíteni. Ha a perindítás nem történik meg az említett 8 napos határidő lejárta előtt, a perben eljáró bíróság később természetesen ettől függetlenül is felfüggesztheti a per elbírálásáig a végrehajtást.¹³

Eltérő a gyakorlatban annak megítélése, hogy hiányos kérelem esetén a felfüggesztés elrendelésére vonatkozó három munkanapos határidő mikor kezdődik. A többségi bírói gyakorlat szerint¹⁴ a határidőt attól az időponttól kell számítani, amikor a bekapcsolódás iránti kérelem hiányait pótolták,¹⁵ figyelemmel arra, hogy csak a hiánytalan kérelem vált ki joghatást.¹⁶ Más álláspont szerint azonban a törvény egyértelműen meghatározza, hogy a végrehajtás felfüggesztését soron kívül, a kérelem bíróságra érkezésétől számított három munkanapon belül el kell rendelni, és a határidő nem tehető függővé attól, hogy a kérelem hiányosan érkezik. A hiányok pótlása - akár kisebb hiányosság esetén is - hosszabb időt is igénybe vehet, a felfüggesztés elmaradása ezért a zálogjogosultat hátrányosan érintheti. Véleményem szerint a végrehajtás felfüggesztése abban az esetben is kötelező, ha a zálogjogosult kérelme nyilvánvalóan elkésett, vagy hiányos, mert a bíróság kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasító vagy visszautasító végzése fellebbezhető határozat, és abban az esetben, ha a

13 dr. Gyovai Márk - dr. Wopera Zsuzsa (szerk.): Kézikönyv a bírósági végrehajtás fogatosításához. Wolters Kluwer, Budapest, 2016.

14 Pestovics Ilona: Bírósági végrehajtás. Novissima, Budapest, 2010, 185. o.

15 Simon Károly László: A végrehajtás fogatosításának gyakorlati problémái a bírósági gyakorlat tükrében. Jegyzet, átdolgozott kiadás, lezárva: 2013. április 15., 11. o.

16 Balogh Olga - B. Korek Ilona - Császti Ferenc - Juhász Edit: A megújult bírósági végrehajtás. HVG-ORAC, Budapest, 2004, 296. o.

másodfokú bíróság az első fokú bíróság döntéséhez képest eltérő álláspontra helyezkedne, úgy nagyobb, akár visszafordíthatatlan érdeksérelem jelentkezhetne a zálogjogosult oldalán.

A felfüggesztés hatálya nem terjed ki a teljes végrehajtási eljárásra, csak a zálogtárgy árveréséről történő értékesítéséről szóló hirdetmény elkészítésére, illetve a zálogtárgy értékesítésére, ide nem értve a romlandó dolgok értékesítését.¹⁷ A felfüggesztést elrendelő végzés ellen a végrehajtást kérő, az adós és a zálogjogosult fellebbezhet. A felfüggesztés hatálya az azt elrendelő határozat meghozatalának időpontjában áll be, a fellebbezésnek nincsen halasztó hatálya.

A zálogjogi bekapcsolódást engedélyező végzés jogerőre emelkedését követően a végrehajtást foganatosító bíróság a végrehajtásnak a Vht. 48. § (2) bekezdése alapján történt felfüggesztését megszünteti, és erről a végrehajtót értesíti. Meg kell szüntetni a végrehajtás felfüggesztését akkor is, ha a jogosult nem igazolta, hogy az (5) bekezdés szerinti végzés kézhezvételétől számított 8 munkanapon belül a pert megindította.

Természetesen a végrehajtás tovább folytatásának van helye abban az esetben is, ha a zálogjogosult a kérelmét - annak érdemi elbírálását megelőzően - visszavonta. Az érdemi elbírálást követően visszavont kérelem előterjesztése esetén a zálogjogosult végrehajtásból való elbocsátásának van helye, amelyet követően elrendelhető az eljárás tovább folytatása. Ebből következik, hogy a bíróság mind az engedélyező, mind az elutasító végzés jogerőre emelkedését követően köteles rendelkezni a végrehajtás felfüggesztésének megszüntetéséről. Speciális szabály alkalmazandó, ha az elutasítás oka az, hogy az adós vagy a végrehajtást kérő a nem közokiratba foglalt követelést vitatta, és állítását valószínűsítette, ugyanis amennyiben az elutasító végzés kézhezvételétől számított 8 napon belül a zálogjogosult nem indítja meg a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti pert, a felfüggesztés megszüntetésének van helye. Ellenkező esetben a bíróság a per jogerős befejezését követően szünteti meg a végrehajtás felfüggesztését, és erről értesíti a végrehajtót. A bíróság külön végzésben rendelkezik a végrehajtás felfüggesztésének megszüntetéséről, azonban megosztott a gyakorlat abban, hogy a végzéssel szemben van-e helye fellebbezésnek. A szakdolgozat

¹⁷ Vht. 50. § (4) bekezdés

szerzőjének álláspontja szerint mivel ez nem a bíróság diszkrecionális jogkörén - hanem törvényi rendelkezésen - alapuló járulékos jellegű intézkedés, nincs helye fellebbezésnek.

IV. A végrehajtás felfüggesztése az adós kérelmére

A végrehajtás felfüggesztése az a jogintézmény, amelybe az adósok utolsó szalmaszálként kapaszkodnak, azonban a hatékony jogérvényesítés, a jogbiztonság elve megköveteli, hogy a végrehajtási eljárások felfüggesztésére csak rendkívül indokolt helyzetben kerüljön sor. Az adós érdekeinek védelme és a hitelezővédelem szembenállása folyamatos mérlegelést ró a bíróságra. A végrehajtás felfüggesztésének esete csupán lehetőség, vagyis a bíróság diszkrecionális jogkörében van annak megítélése, hogy a törvényben meghatározott kívánalmak fennállása esetén felfüggeszti - e a végrehajtást.¹⁸

A Vht. 48. - 49. §-aiban megfogalmazott, keret jellegű szabályozást a bírósági gyakorlat mélyítette el, és nyújtott iránymutatást arra, hogy egyes esetekben helye van-e az eljárás felfüggesztésének vagy sem.

Tekintettel arra, hogy a Vht. jelenleg igen szűk körben, csupán Vht. 214. §-ában - a külföldi határozatok végrehajtásának elrendelésével kapcsolatban - biztosítja a felülvizsgálat lehetőségét és más esetben az nem lehetséges. Ennek következtében a Kúria jogegységesítő szerepet nem tud betölteni a végrehajtási eljárások körében.

Ugyanakkor mivel különösen a méltányolható körülmények kapcsán a bírói gyakorlat tölti ki tartalommal a Vht. rendelkezéseit, a polgári kollégiumi és egyéb végrehajtási jogi tárgyú szakmai tanácskozások anyagai, valamint másodfokú határozatokban megfogalmazott vélemények lehetnek segítségére a döntéshozó bírósági titkároknak.

¹⁸ Dr. Gyüre Péter: Az adós által igénybe vehető jogi eszközök a pénzkövetelés nem teljesítése miatt bekövetkező ingatlanból történő kilakoltatás elkerülésére In: Executio, 2019. június VIII. évfolyam 2. szám 44. o.

A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelem elbírálásakor a végrehajtást kérő jogos érdeke ugyanolyan súllyal esik latba, mint az adósé, tehát fokozottan kell vizsgálni, hogy a végrehajtás felfüggesztése sértené-e és ha igen, milyen mértékben a végrehajtást kérő érdekét. Mindazonáltal nem szabad megfeledkezni a végrehajtás fő céljáról sem, ami nem más, mint, hogy a követelés mielőbb behajtásra kerüljön.

A Vht. 48. §-a a végrehajtási eljárás felfüggesztésének a felek kérelmére történő eseteit szabályozza. Ilyen kérelmet mind a végrehajtást kérő, mind az adós előterjeszthet, az egyéb érdekelt részéről azonban ilyen kérelem előterjesztésének nincsen helye, ez utóbbi esetben, a perbeli legitimáció hiányára tekintettel a Vht. 9. §-a alapján alkalmazandó 1952. évi Pp. 130. § (1) bekezdés g) pontja alapján érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani vagy az új Pp. 176. § (1) bekezdés g) pontja alapján vissza kell utasítani.¹⁹

Véleményem szerint helyes lenne a végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelem előterjesztésének lehetőségét az eljárásban egyéb érdekeltként megjelölő személyek részére is biztosítani, hiszen vannak olyan élethelyzetek, amikor a közeli hozzátartozó, vagy az árveréssel érintett ingatlan bérlője van abban a helyzetben, hogy az eljárás felfüggesztését indokkal kérje.

Ingófoglalás fogatosítása során felmerülő gyakorlati probléma lehet, amikor az adós elmulasztja a lakcíme megváltozását bejelenteni és a végrehajtó olyan harmadik személy tulajdonába került ingatlanban fogatosítja az ingófoglalást, ahol az adós már ténylegesen nem lakik. A hatályos szabályozás szerint az ingatlan új tulajdonosa a Vht. 48. §-a alapján nem kérheti a végrehajtási eljárás felfüggesztését a lakcímváltozás bejelentéséig az ingófoglalás fogatosítása előtt, hanem kénytelen a foglalás megtörténtét követően igénypert indítani és a perbíróságtól kérni az eljárás felfüggesztését.²⁰

Az Vht. 48. § rendelkezései szerint az adós kérelmére csak kivételesen, meghatározott feltételek fennállása esetén függeszthető fel a végrehajtás.

¹⁹ Gyüre im. 45. o.

²⁰ A Magyar Bírósági Végrehajtó Kar Executio című szaklapja, 2013. évfolyam 5. szám, Publikáció, Ferencsin Réka, Karádi Teodóra Elida, Urbán-Nagy Szilvia, A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmek elbírálásának gyakorlati kérdései 1 rész, 16. oldal

A jogalkotó tehát csak lehetőségként biztosítja ezt a jogot az adós részére. A kérelem előterjesztésekor az adósnak igazolnia kell a felfüggesztésre okot adó méltányolható körülményeket, amelyre tekintettel kéri a végrehajtási eljárás felfüggesztését.²¹ Fontos megjegyezni, hogy a kivételesség itt nem csak azt jelenti, hogy a felfüggesztésre okot adó méltányolható körülmény esetén is csak kivételesen lehet felfüggeszteni a végrehajtást az adós kérelmére, de azt is, hogy a méltányolható körülményeknek kivételesnek kell lennie. E körben a kivételesség egyrészt azt jelenti, hogy a körülményeknek kivételesen nagy súlya van, másrészt csak kivételesen áll fenn.²² Az adós életkörülményeiben bekövetkezett változásoknak tehát kiemelt jelentőségűnek kell lennie, másrészt csak átmeneti jelleggel állhatnak fenn.

A felfüggesztés jogintézményének lényege ugyanis, hogy az adós részére átmeneti segítséget nyújtson életkörülményei rendezésére és miután az időlegesen fennálló, a végrehajtandó követelés teljesítését akadályozó helyzete elhárult a végrehajtás a korábbi mederben folytatódjék. Amennyiben ugyanis az adós ugyan kivételesen fennálló körülményre hivatkozik, azonban az csekély súlyú, nincs értelme a felfüggesztésre, hiszen az érdeksérelem nem számottevő. Ugyanígy ha az adós kivételesen nagy súlyú körülményre hivatkozik ugyan, viszont annak következtében már a helyzet állandósult, a körülmény régebb óta fennáll, és abban változás sem várható ez esetben az eljárás felfüggesztése méltánytalan lenne a végrehajtást kérő szemszögéből.

A Vht. 48. § (5) bekezdésében meghatározott körülmények nem kimerítően, csupán példálózó jelleggel kerültek meghatározásra a jogalkotó által. Az objektív okok taxatív felsorolása lehetetlen, a jogi szabályozás adta lehetőségek nem alkalmasak és nem is lehetnek alkalmasak arra, hogy minden élethelyzetet szabályozzanak.

A jogszabályhely alapján a bíróság a felfüggesztésre okot adó, méltányolható körülmények körében kiemelten értékeli különösen az adós által eltartásra köteles és tartásra szoruló személyek számát, az adós vagy az eltartott személy tartós és súlyos betegségét, a végrehajtási eljárás során bekövetkezett és az adóst is sújtó természeti katasztrófát. A jogalkotó a „különösen” szó

²¹ Vht. 48. § (3) bekezdés

²² Osztovits András (szerk.): A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény nagykommentárja. Opten, 2015, 292. o.

törvényszövegbe iktatásával jelezte, a felsoroltakon kívül a bíróság más körülményeket is értékelhet. feltéve, hogy ezek a méltányosság körébe tartoznak²³ E példálózó felsorolás inkább e körülmények súlyát és jellegét hivatott jellemezni.²⁴

A Vht. 48. § (5) bekezdésében elsőként megjelölt, mérlegelés körébe vonható körülmény megfogalmazása nem egyértelmű, hogy mit is kell érteni: az adós általi eltartásra jogosult rászoruló személyek számát, vagy azt, hogy az adósnak hány tartásra jogosult, illetve köteles hozzátartozója van. Mindkét értelmezés mellett hozhatók fel érvek: előbbi értelmezés mellett az adóst terhelő tényleges tartási kötelezettség mértékét lehet ez által felmérni, továbbá azt, hogy az adós anyagi elnehezülése hány ember megélhetését veszélyeztetné, utóbbi mellett azt lehet felmérni, hogy az adós megélhetése, milyen mértékben nehezül el. Tekintettel azonban arra, hogy nem a tartási kötelezettség mértékére utal a törvény, hanem a személyek számára inkább az előbbi értelmezés fogadható el helyesnek.²⁵

Álláspontom szerint az adós részéről szükséges annak megjelölése is, hogy a végrehajtás felfüggesztését mely időtartamra kéri, és valószínűsítene kell azt is, hogy ezen időtartam lejártát követően a felfüggesztésre okot adó körülményeiben várható olyan pozitív változást, amely a végrehajtás tárgyát képező követelés teljesítését lehetővé teszi. Megítélésem szerint különösen fontos, hogy a végrehajtást kérő is tisztában legyen a végrehajtás folytatásának várható időtartamával. Amennyiben az adós átmeneti körülményei a felfüggesztés meghatározott időtartamán túl is fennállnak, úgy nincs akadálya, hogy a körülményei igazolásával ismételten kérje a végrehajtás felfüggesztését.

Bár a Vht. 48. § (5) bekezdésében a jogalkotó kiemeli az adós vagy eltartására jogosult személy betegségének tartós jellegét, azonban általában nem gyógyíthatatlan betegségekre, maradandó fogyatékosagra vagy egészségkárosodásra kell gondolnunk, csupán arra, hogy a betegség hosszabb időn át fennáll, ezért a kezelés az adós részéről jelentősebb megterhelést jelenthet. A kivételesség követelményére tekintettel az adós vagy az általa eltartott személy maradandó fogyatékosága, vagy egészségkárosodása önmagában általában nem adhat alapot a végrehajtás felfüggesztésére, csak

23 Osztovits András (szerk.): i.m

24 Osztovits András (szerk.): i.m. 295. o.

25 Osztovits András (szerk.): i.m.

akkor, ha a beteg halálával belátható időn belül számolni kell.²⁶ Méltánytalan lenne ugyanis a végrehajtást kérőre nézve, ha az ő törvényes érdekeire tekintet nélkül akár évekig is várnia kellene a követelése kielégítésére.

A végrehajtási eljárás felfüggesztése nem eredményezheti azt, hogy a végrehajtást kérő követelése aránytalanul hosszú idő után vagy esetlegesen egyáltalán ne kerüljön kielégítésre.

Előfordulhat azonban, hogy az adós vagy az általa eltartott személy betegsége, maradandó fogyatékosága vagy egészségkárosodása csak ideiglenesen nehezíti el az adós életkörülményeit, azért rövidebb időn belül számolni lehet a helyzet megoldásával, jelen esetben például azzal, hogy a beteg elhelyezéséről megfelelő szakintézményben gondoskodni tudnak. Ebben az esetben nem sérül a kivételesség követelménye, és helye lehet a végrehajtási eljárás felfüggesztésének.

Nevesíti a jogalkotó a mérlegelés körébe vonható feltételek között a vis maiort is. Fontos kiemelni azonban, hogy csak az adóst sújtó természeti csapást szabad figyelembe venni, nem kell azonban a természeti katasztrófának közvetlenül érintenie az adóst, elég, ha annak hatásai közvetetten ugyan, de súlyos kihatással vannak rá.

A teljesség igénye nélkül a bíróságok által elfogadható - élet által produkált körülmények - az adós munkahelyének önhibáján kívül történő, időleges elvesztése, valamint tartásra jogosult hozzátartozójának maradandó fogyatékoságot, illetőleg egészségkárosodást nem eredményező balesete, vis maior események, mint például tűzvész vagy árvíz.

Az adósok sok esetben huzamos ideje fennálló - végrehajtást vagy a végrehajtás alapjául szolgáló kötelezettségvállalást megelőzően keletkezett - okokra hivatkozva kérik a végrehajtási eljárás felfüggesztését. Véleményem szerint csupán az eljárás megindulását követően felmerült okokat lehet értékelni a mérlegelés körében. A legtöbb esetben ugyanis az adós, saját fennálló személyi körülményeit ismerve vállalta a kötelezettséget, így méltánytalan lenne, ha erre az állapotra hivatkozva kerülhetne kedvezőbb helyzetbe.

²⁶ Osztovits András (szerk.) i.m.

Egyöntetű a bírói gyakorlat abban, hogy a vagyoni-jövedelmi viszonyok, a rossz életkörülmények, a megélhetési gondok, pénzügyi problémák önmagukban a felfüggesztés alapjául nem szolgálhatnak, ahogy a behajtandó követeléssel azonos összegű és jogcímű követelés sem.²⁷

A végrehajtási eljárás felfüggesztésének további feltétele, hogy az adóst az eljárás során nem sújtották rendbírsággal. Ennek indoka leginkább az, hogy csak az az adós kerülhet kedvezőbb megítélés alá, aki maga is közreműködő volt az eljárás során, és nem hátráltatta a végrehajtás jogszerű folyását.

A kérelem elbírálását megelőzően a bíróságok rendszerint a felfüggesztés elbírálása előtt a végrehajtást kérőt nyilatkozatételre fel szokták hívni, illetve lehetőség van a felek meghallgatására is.²⁸ A végrehajtást kérő nyilatkozatát a bíróságoknak nem kell kötelező jelleggel beszereznie, és a beszerzett nyilatkozathoz sincs kötve, de a mérlegelés során a végrehajtást kérő véleménye releváns lehet.

A bírósági gyakorlat nem egységes abban, hogy a végrehajtás tárgyát képező követelés vonatkozásában indult - a végrehajtási perek körén kívül eső - olyan polgári peres eljárásban, mely a végrehajtás tárgyát képező követeléssel összefügg, a Pp. alapján lehetséges-e a végrehajtás felfüggesztése a perbíróság által.

Az adósok a végrehajtási eljárás felfüggesztésre irányuló kérelmük indokaként gyakran hivatkoznak arra, hogy egyéb polgári vagy büntető eljárásban születendő ítélet kihatással lesz a folyamatban lévő végrehajtási eljárásra.

Álláspontom szerint ilyen esetekben az adós eredményesen nem hivatkozhat a Vht 48. §. (3) bekezdésére, mert ezen szakasz alapján a végrehajtást fogantatosító bíróság nem jogosult a végrehajtás felfüggesztésére. Ennek legfontosabb indoka az, hogy a végrehajtási eljárás egy már jogerősen megítélt követelés behajtására folyik, másrészt a végrehajtást fogantatosító bíróság

²⁷ BH 1997.346., EBH2001.554.

²⁸ Vht. 48. § (4) bekezdés

ugyanakkor a peres eljárás iratainak ismerete hiányában nincs abban a helyzetben, hogy megítélje, hogy szükséges-e a végrehajtás felfüggesztése, és hogy a per kimenetele milyen hatással bír a végrehajtással érintett vagyontárgyakra.

A fenti indokok alapján előterjesztett kérelemről való döntés a perbíróság határhörébe tartozik, ennek megfelelően a helyes eljárás, ha az adósok a Vht. 49. §. (2) bekezdése alapján a peres eljárásban eljáró perbíróságtól kérik az eljárás felfüggesztését.²⁹

Amennyiben ezt követően a polgári peres eljárásban született határozatra tekintettel a végrehajtás tárgyát képező követelés vonatkozásában mégis változás állna be, úgy a Vht. 55. §-a alapján a végrehajtás megszüntetésére vagy korlátozására van lehetőség.

V. A végrehajtás felfüggesztése ingatlan kiürítésekor

Ha a végrehajtás ingatlan kiürítése iránt folyik, felfüggesztés az adós kérelmére egy ízben, legfeljebb 6 hónapra rendelhető el.³⁰

A jogalkotó ebben az esetben a felfüggesztés lehetőségét korlátozza egyrészt csak egyszeri alkalommal van rá lehetőség, másrészt meghatározott időtartamra rendelheti el a bíróság, ami legfeljebb hat hónap lehet.

A szabályozás indokoltsága a legtöbb esetben az, hogy a végrehajtást kérőnek az átlagosnál komolyabb érdeke fűződik ahhoz, hogy az eljárás mihamarabb véget érjen, és az ingatlanának birtokába léphessen.

²⁹ BH1997. 346.

³⁰ Vht. 48. § (6) bekezdés

VI. A végrehajtás felfüggesztése önkényesen elfoglalt lakás kiürítésekor

A Vht. 48. § (7) bekezdése szerint, ha önkényesen elfoglalt lakás kiürítéséről van szó, vagy ha a kötelezett a teljesítési határidő vonatkozásában a Pp. 344. § (6) bekezdése³¹ szerinti kedvezményben részesült, nincs helye a végrehajtás felfüggesztésének.

Az első esetben az adós egyértelműen jogellenes magatartása kizárta teszi, hogy számára méltányossági alapon biztosítsa a jogalkotó a felfüggesztés kedvezményét.

A második esetben pedig az adós már a peres eljárás során részesült ebben a kedvezményben, így újbóli alkalmazása tulajdonképpen sértene a Vht. 48. § (6) bekezdésében foglalt szabály mögött meghúzódó elvet.³²

Mindkét esetekben az adós kérelme azonnal elutasítható, a végrehajtást kérő meghallgatása mellőzendő.

Ha egyéb esetben a végrehajtást kérő határozott időre kéri a végrehajtás felfüggesztését, azt tartalma szerint a teljesítésre adott halasztásnak kell tekinteni, ami a végrehajtás szünetelését eredményezi a Vht. 52. § f) pontja alapján.³³

³¹ Pp. 344. § (6) bekezdése: A bíróság az ingatlan kiürítését elrendelő határozatban a kötelezett kérelmére különös méltánylást érdemlő esetben legfeljebb hat hónapig terjedő teljesítési határidőt állapíthat meg, ha
a) az ingatlan a kötelezett lakóhelye, egyúttal az ő és közvetlen családtagjainak egyedüli lakóingatlana,
b) a kérelemben a kötelezett valószínűsítette, hogy a saját és családja elhelyezését ideiglenesen sem tudja biztosítani,
c) a per során nem sújtották pénzbírsággal, továbbá nem tanúsított rosszhiszemű magatartást, és
d) nem önkényesen elfoglalt lakást kell kiüríteni.

³² Osztovits András (szerk.) i.m.

³³ Pestovics Ilona i.m. 185. o.

VII. A végrehajtás felfüggesztése a végrehajtható okirat vagy a végrehajtó intézkedésével szembeni jogorvoslatra tekintettel

Ha a végrehajtható okirat vagy a végrehajtó intézkedése ellen jogorvoslattal³⁴ éltek, a jogorvoslatot elbíráló bíróság a végrehajtást felfüggesztheti.³⁵

A végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatok - a bíróság által kibocsátott végrehajtási lap visszavonása, vagy végrehajtási záradék törlése iránti kérelem - esetén a végrehajtást elrendelő bíróság, míg végrehajtási kifogás esetén a végrehajtást foganatosító bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel a végrehajtás felfüggesztésére.

Végrehajtási kifogás előterjesztése esetén a kifogást elbíráló végrehajtást foganatosító bíróság dönt a végrehajtás felfüggesztéséről, ami csak lehetőség a bíróság számára. A végrehajtó intézkedés ellen előterjesztett jogorvoslati kérelem esetén a bíróság azt mérlegeli, hogy felfüggesztés hiányában a kifogás elbírálásáig a kifogást előterjesztő fél érdekei jelentős sérelmet szenvednének-e, vagy a végrehajtó sérelmezett intézkedése folytán kialakult állapot felfüggesztés hiányában helyreállítható-e.

VIII. A végrehajtás felfüggesztésének külön törvényben meghatározott esetei

A felfüggesztés iránti kérelmek másik jelentős része egy, az adós által a végrehajtási eljáráshoz kapcsolódóan megindult polgári peres, perújítási, avagy büntetőeljáráshoz kapcsolódik. A korábban kifejtettek és a Vht. vonatkozó rendelkezései alapján egyértelmű, hogy ezen kérelmek elbírálása nem a végrehajtást foganatosító bíróság hatáskörébe tartozik. A felfüggesztésre a végrehajtást foganatosító bíróságnak egyrészt jogszabályi felhatalmazása sincs, másrészt nincs abban a helyzetben, hogy a végrehajtás felfüggesztésének megalapozottságát vizsgálja, hiszen nem állnak rendelkezésére ezen egyéb eljárások iratanyagai.

³⁴ Vht. 217. §

³⁵ Vht.49. § (1) bekezdés

A Pp. több rendelkezése is lehetőséget ad egy bírósági határozat végrehajthatóságának felfüggesztésére. Ezen esetek nem egy, már elrendelt végrehajtás felfüggesztését jelentik, hanem a végrehajtandó határozat hatálya, illetve jogereje vitás. Tehát ha a kézbesítési kifogás³⁶, az igazolási kérelem³⁷ sikere valószínűnek mutatkozik, vagy a kiegészítés iránti kérelem³⁸ alapos, mindezen kérelmek elintézéséig a bíróság hivatalból is elrendelheti a végrehajthatóság felfüggesztését.

A Pp. ugyanezen rendelkezései szerint egy, már folyamatban lévő végrehajtás felfüggesztése is lehetséges. Ezen eseteket túlmenően a perújítás,³⁹ a felülvizsgálat,⁴⁰ mint rendkívüli jogorvoslatok esetén a jogorvoslatot elbíráló bírói fórum - kérelemre - dönthet a végrehajtás felfüggesztéséről. A gyakorlat abba az irányba mutat, miszerint a végrehajtás felfüggesztésére alaposnak mutakozó perújítási vagy felülvizsgálati kérelmek estén kerül sor.

Perújítás esetén a felfüggesztés iránti kérelem elbírálására az elsőfokú bíróság rendelkezik hatáskörrel, e körben a döntés a perújítás megengedhetősége tárgyában kitűzött tárgyaláson hozható meg. A bíróságnak elsődlegesen a perújítás megengedhetősége tárgyában kell döntést hoznia és utána mérlegelheti, hogy szükséges-e a végrehajtás felfüggesztése. A végrehajtást foganatosító bíróság e körben hatáskörrel nem rendelkezik, tekintettel arra, hogy a perújítás megengedhetősége és sikere vonatkozásában az iratok nem állnak rendelkezésre és a perújítás körében sem ő hozza meg a végső döntést. Felülvizsgálati kérelem előterjesztése esetén a Kúria az iratok felterjesztését követően haladéktalanul határoz a felfüggesztés kérdésében.

A Pp. a fentiekén túlmenően a végrehajtási perek körében a végrehajtás megszüntetése⁴¹ és korlátozása iránti perben, végrehajtási igényperbe⁴², valamint a végrehajtási eljárásban történő bekapcsolódás engedélyezése iránti perben⁴³ ad lehetőséget a végrehajtás peres eljárást lefolytató bíróság által történő felfüggesztésére.

36 Pp. 139. § (4) bekezdés

37 Pp. 152. §

38 Pp. 355. § (3) bekezdés

39 Pp. 401. §

40 Pp. 416. §

41 Pp. 534. §

42 Pp. 541 §

43 Pp. 559. §

A Pp.-n túl más törvény is lehetővé teheti a végrehajtás felfüggesztését, így például a választottbíróági ítélet érvénytelenítése iránti perben az eljáró bíróság a választottbíróági ítélet végrehajtását a választottbíráskodásról szóló 2017. évi LX. törvény 7 § (5) bekezdés alapján felfüggesztheti.

IX. A végrehajtás felfüggesztésének tárgyi és időbeli hatálya, a felfüggesztés tárgyában hozott határozat előzetes végrehajthatósága

Tárgyi hatályát tekintve a felfüggesztés nem terjedhet túl a feltétlenül szükséges mértéken, melynek háttérében az ésszerű időn belüli befejezés elve áll. A szükséges mérték megállapításánál figyelemmel kell lenni a felfüggesztés okára és céljára, valamint a felek méltányos érdekeire.⁴⁴ Indokolt az egész végrehajtás felfüggesztése, ha valamelyik fél a végrehajtható okirat vagy végrehajtandó határozat egészét támadó jogorvoslati kérelmet nyújt be. Pontosán determinált azonban a tárgyi hatály a zálogjogi bekapcsolódás és az adós kérelmére történő felfüggesztés esetén. A felfüggesztés nem terjed ki a végrehajtás foganatosítása során szükséges bírósági döntések (például jogutódlás) meghozatalára és a felfüggesztést megelőzően előterjesztett végrehajtási jogorvoslati kérelmek elbírálására.

A végrehajtást foganatosító bíróságnak a kérelemről 15 napon belül - zálogjogi bekapcsolódásnál 3 munkanapon belül - kell döntenie, mely határidő kezdő időpontja - a zálogjogi bekapcsolódás kivételével - az elbíráláshoz szükséges iratok maradéktalan rendelkezésre állása.

A felfüggesztés - időbeli hatályát tekintve - nyomban beáll, amint az illetékes bíróság a felfüggesztő határozatot meghozza, tekintet nélkül arra, hogy a végzés jogerős-e vagy sem, hiszen a felfüggesztést elrendelő végzés elleni jogorvoslat a végrehajtásra nézve nem halasztó hatályú. A felfüggesztés meghozatala és közlése között eltelt időben megtett cselekmények hatálytalanok, amelyre tekintettel írja elő a Vht. 50. § (2) bekezdése, hogy a végzést azonnal közölni kell a végrehajtóval.⁴⁵ A közlés elmaradása nem teszi hatályossá az időközben foganatosított végrehajtási cselekményeket,

⁴⁴ Osztovits András (szerk.): i.m. 303. o.

⁴⁵ BH 1983.284

és a végrehajtó nem hivatkozhat arra sem, hogy a vele rövid úton (telefonon vagy távmásolat útján) közölt felfüggesztő határozat hatálya vele szemben nem állt be azért, mert részére nem kézbesítették szabályszerűen, illetve a neki megküldött határozat nem minősül közokiratnak.⁴⁶

X. A végrehajtás felfüggesztésének felülvizsgálata, a felfüggesztett végrehajtás folytatása

A felfüggesztés fenntartásának indokoltságát a felfüggesztést elrendelő bíróság bármelyik fél - ideértve az érdekeltet, végrehajtót is - indokolt kérelmére felülvizsgálja. A bíróság a felfüggesztés felülvizsgálatára irányuló kérelmet csak akkor köteles érdemben vizsgálni, ha abban a fél megjelöli azt a körülményváltozást, amelyre tekintettel a végrehajtás felfüggesztésének felülvizsgálatát indokoltnak tartja. Az adós kérelmére történő felfüggesztésnél célszerűnek látszik a jogszabályi rendelkezés akként történő megváltoztatása, hogy meghatározott idő elteltével (például 3 hónap) a bíróságnak kötelező megvizsgálnia a felfüggesztés fenntartásának indokoltságát - főleg olyan esetekben, amikor a végrehajtást kérő valamilyen oknál fogva akadályoztatva van jogai gyakorlásában.

A Vht. 51. §-a szerint a felfüggesztett végrehajtást a felfüggesztést elrendelő bíróság - illetőleg a polgári perrendtartásban vagy más törvényben megállapított más bíróság - intézkedésére lehet tovább folytatni.⁴⁷ Ha a felfüggesztésre okot adó körülmény megszűnik, a bíróság kifejezett intézkedése szükséges a végrehajtás folytatásához, azonban ez nem feltétlenül a végrehajtást elrendelő bíróságot fogja jelenteni, ugyanis például felülvizsgálati eljárásnál a végrehajtást a Kúria függeszti fel, viszont a felfüggesztés megszüntetése tárgyában már az elsőfokú bíróság intézkedik az iratok visszaküldését követően.

⁴⁶ Osztovits András (szerk.): i.m. 304. o.
⁴⁷ BH2010.189.

XI. Zárszó

A jogalkotó a végrehajtási eljárást minden mozzanatát igyekezett teljes körűen szabályozni.

Tanulmányomban a végrehajtási eljárás felfüggesztésének jogszabályi hátterét vizsgáltam, bemutattam a hatályos szabályok alapján a végrehajtás felfüggesztésének egyes eseteit törekedve arra, hogy a szabályozásról átfogó képet nyújtsak.

A dolgozatban azonban a végrehajtási eljárás méltányolható körülményekre történő felfüggesztésére helyeztem a legnagyobb hangsúlyt, amelynek keretében részletesen bemutattam, hogy mely indokok és körülmények azok, amelyeket a bíróság mérlegelési jogkörében méltányolhatónak tekint. Igyekeztem a kialakult bírósági gyakorlatba is betekintést engedni, és a felmerülő gyakorlati nehézségekre használható megoldási javaslatot kínálni.

Az adós érdekeinek védelme és a hitelezővédelem szembenállása folyamatos mérlegelést ró a végrehajtóra és a bíróságra, az ügy összes körülményeire tekintettel a törvény rendelkezéseinek megfelelően az alapelvek tiszteletben tartása mellett kell eljárniuk. Az alkotmányossági szempontok megvalósulása érdekében is különös figyelmet kell fordítani a hitelező érdekeit védő jogintézményekre, alkotmányos érdek fűződik ugyanis a jogszerű igényeket államilag szervezett úton realizálni kívánó végrehajtást kérők védelméhez, segítéséhez.⁴⁸

⁴⁸ Kapa Mátyás: Bírósági végrehajtás és alkotmányosság. In: Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században (szerk.: Harsági Viktória - Wopera Zsuzsa). Budapest, HVG-ORAC, 2007, 155. o.

Irodalomjegyzék

- Gyekiczky Tamás (szerk): A bírósági végrehajtás magyarázata. **Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft.**, Budapest, 2009.
- Wopera Zsuzsa (szerk): Polgári eljárásjog II. Budapest, HVG-Orac, 2013.
- Kormos Erzsébet: Alapelvek a bírósági végrehajtási eljárásban. Phd értekezés, Miskolc 2002.
- Osztovits András (szerk.): A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény nagykommentárja. Opten Kiadó, Budapest. 2015.
- Kapa Mátyás: Ha az adós nem fizet... A hitelezőt segítő jogi eszközök a pénzkövetelés érvényesítésére irányuló eljárásokban. HVG-ORAC, Budapest, 2012.
- Pestovics Ilona: Bírósági végrehajtás. Novissima, Budapest, 2010.
- Simon Károly László: A végrehajtás foganatosításának gyakorlati problémái a bírósági gyakorlat tükrében. Jegyzet, átdolgozott kiadás, lezárva: 2013. április 15., 11. o.
- Balogh Olga - B. Korek Ilona - Császi Ferenc - Juhász Edit: A megújult bírósági végrehajtás. HVG-ORAC, Budapest, 2004.
- Dr. Gyüre Péter: Az adós által igénybe vehető jogi eszközök a pénzkövetelés nem teljesítése miatt bekövetkező ingatlanból történő kilakoltatás elkerülésére In: Executio, 2019. június VIII. évfolyam 2. szám
- dr. Ferencsin Réka, dr. Karádi Teodóra Elida és dr. Urbán-Nagy Szilvia: A végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmek elbírálásának gyakorlati kérdései 1 rész, In: Executio, 2013. évfolyam 5. szám
- Kapa Mátyás: Bírósági végrehajtás és alkotmányosság. In: Az igazságszolgáltatás kihívásai a XXI. században (szerk.: Harsági Viktória - Wopera Zsuzsa). Budapest, HVG-ORAC, 200
- dr. Gyovai Márk - dr. Wopera Zsuzsa (szerk.): Kézikönyv a bírósági végrehajtás foganatosításához. Wolters Kluwer, Budapest, 2016.

Jogszabályjegyzék

- Magyarország Alaptörvénye

- 1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról
- 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról
- 1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról

- BH 1983.284
- BH 2015. 72.
- BH 1997.346.,
- EBH2001.554.
- BH2010.189.